

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kuntien yhdistymisavustuksista annetun lain 10 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Kuntien yhdistymisavustuksista annetun lain voimassaoloaikaa ehdotetaan jatkettavaksi neljällä vuodella siten, että lakia sovellettaisiin kuntiin, joita koskeva kuntajaon muutos tulee voimaan viimeistään vuoden 1985 alusta.

PERUSTELUT

Laki kuntien yhdistymisavustuksista (560/78) annettiin 14 päivänä heinäkuuta 1978. Lain tarkoituksena on edistää kunnallisen jaotuksen tarkoituksenmukaista kehittämistä helpottamalla myönnettävien yhdistymisavustuksien niitä vaikeuksia, joita kuntaliitoksiin ja muihin merkittäviin kunnallisen jaotuksen muutoksiin saattaa liittyä. Lain 10 §:n mukaan sitä sovelletaan kuntiin, joita koskeva kuntajaon muutos tulee voimaan aikaisintaan vuoden 1979 ja viimeistään vuoden 1981 alusta.

Vuosina 1979 ja 1980 ei tullut voimaan yhtään sellaista kuntajaon muutosta, johon lakia olisi ollut sovellettava. Vuoden 1981 alussa tällaisia muutoksia tapahtui kolme: Pusulan kunnan alueen siirtäminen Nummen kuntaan, jolloin Nummen kunnan nimi samalla muutettiin Nummi-Pusulaksi, Lokalahden kunnan alueen siirtäminen Uudenkaupungin kaupunkiin sekä Keikyän ja Kiikan kunnan yhdistäminen Äetsä-nimiseksi kunnaksi.

Valtion tuki kuntaliitoksiin ja muihin merkittäviin kuntajaon muutoksiin liittyvien taloudellisten vaikeuksien helpottamiseksi on jatkossakin ilmeisen välttämätön. Tämän vuoksi ehdotetaan lain voimassaoloaikaa jatkettavaksi neljällä vuodella siten, että sitä sovellettaisiin viimeistään vuoden 1985 alusta voimaantuleviin kuntajaon muutoksiin.

Valtiovarainministeriö ja kuntien keskusjärjestöt ovat antaneet asiassa lausuntonsa. Kaikki lausunnonantajat ovat suhtautuneet myönteisesti kuntien yhdistymisen tukemiseen valtion varoista maksettavien avustuksien jatkossakin. Valtiovarainministeriö on kuitenkin ehdottanut yhdistymisavustusten myöntämistä kuntien yleisiä rahoitusavustuksia varten varattavasta määrärahasta. Ottaen huomioon yleisten rahoitusavustusmäärärahojen tähänastisen niukkuuden verrattuna niihin kohdistuviin tarpeisiin saataisi näiden määrärahojen yhdistämisellä kuitenkin olla yhdistymisavustusjärjestelmän tavoitteiden kannalta kielteisiä vaikutuksia. Lisäksi on huomattava, että yleiset rahoitusavustukset ovat tarkoitettujen heikossa taloudellisessa asemassa oleville kunnille, kun taas yhdistymisavustuksia tulee voida myöntää myös muille kunnille. Näistä syistä yhdistymisavustuksia ei ainakaan toistaiseksi esitetä yhdistettäväksi yleisiin rahoitusavustuksiin.

Valtionapujärjestelmän selkeyden kannalta sinänsä on kyllä erilaisten harkinnanvaraisten valtionapujen yhdistämistä ja järjestelmän yksinkertaistamista pidettävä periaatteessa oikeasuuntaisena. Muun muassa sisäasiainministeriön taholta on monessa yhteydessä korostettu tällaisten pyrkimysten tärkeyttä. Tälle pohjalle rakentuisi myös valmisteilla oleva kuntien ja

kuntainliittojen valtionosuus- ja avustusjärjestelmän kokonaisuudistus.

Kuntien keskusjärjestöt ovat lausunnoissaan pitäneet tarpeellisena erityisen valtiota sitovan ennakkotietojärjestelmän sisällyttämistä yhdistymisavustusjärjestelmään. Tällaista järjestelmää voidaan periaatteessa pitää kuntauudistus-suunnitelmien toteutumista edistävänä ja kuntien rahoitus- ja muun suunnittelun kannalta muutoinkin tarpeellisena. Sen sisällyttämiseen luonteeltaan harkinnanvaraiseen valtionapujärjestelmään, mikä sinänsä olisi lainsäädännössämme uutta, liittyy kuitenkin joukko vaikeasti ratkaistavia ongelmia. Sen vuoksi ei yhdistymisavustuslakiin nyt esitetä lisättäväksi ennak-

kotietojärjestelmää koskevia säännöksiä. Sisäasiainministeriön toimesta kuitenkin selvittämään mahdollisuudet sisällyttää ennakkotietojärjestelmä jossakin muodossa yhdistymisavustusjärjestelmään myöhemmin.

Koska yhdistymisavustuslain soveltamisesta on toistaiseksi saatu varsin vähän kokemuksia ja kun lain sisältöön vaikuttaneissa olosuhteissa ei lain säätämisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia, ei lain sisältöön ehdoteta tehtäväksi muunkaankaltaisia muutoksia.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

kuntien yhdistymisavustuksista annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan heinäkuuta 1978 annetun lain (560/78) 10 §

kuntien yhdistymisavustuksista 14 päivänä näin kuuluvaksi:

10 §

Tätä lakia sovelletaan kuntiin, joita koskeva kuntajaon muutos tulee voimaan aikaisintaan vuoden 1979 ja viimeistään vuoden 1985 alusta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1982.

Helsingissä 6 päivänä marraskuuta 1981

Tasavallan Presidentin estyneenä ollessa

Pääministeri

MAUNO KOIVISTO

Ministeri J. Koikkalainen